

Rent vand og sanitet 1. modul

Introduktion til timen

Plan for timen:

- Introduktion til modernismen
- Skriveøvelse
- Kort opsamling på skriveøvelse i grupper
- Gruppearbejde - der arbejdes med de to tekster
- Fremlæggelse i matrixgrupper
- Kort opsummering og gennemgang af begge tekster + spørgsmål fra elever

Modernismen

Hvad er modernisme:

- I litteraturen en strømning i perioden ca. 1900 til 1980.
Fyldte særligt meget i efterkrigstiden fra 1950-1970
- Brud på den traditionelle og realistiske måde at skrive på.
- Litteraturen skal være ny og moderne
 - Afspejler virkeligheden

Kendetegn, træk og virkemidler:

- Subjektet står i centrum
- Det enkelte individs oplevelse af det moderne samfund
- Verden skildres ud fra subjektets indre
 - Oftest fyldt med urolige og kaotiske følelser.

Temaer:

- Verden er i konstant forandring i 1900-tallet.
- Ofte temaer som krisetilstande, storbyen, meningsløshed, angst og teknologi.
- Eksistentiel angst hos det moderne individ.

De tre strømninger inden for dansk modernisme i litteraturen

- 1. Fase - Bekendelsesmodernismen**
 - 1950'erne
 - Forfatterne i perioden:
 - Tager udgangspunkt i erfaringer fra 2. verdenskrig
 - Alt er meningsløst → en følelse af afmagt efter krigen
 - Inspiration fra ældre litteratur og traditioner
 - Ligger mellem det traditionelt romantiske verdenssyn, samt en moderne udvikling
 - Kigger indad i mennesket
 - Inspiration fra eksistentialismen.
- Forfatteren Martin A. Hansen
 - Begyndte at skrive lige efter 2. verdenskrig
 - Skrivestilen var trist og tung

De tre strømninger inden for dansk modernisme

2. Fase - Konfrontationsmodernismen

- Starten af 1960'erne
 - Forfatterne i perioden
 - Vil konfrontere læseren med det moderne samfund.
 - Skildrer ofte helt konkrete genstande, vi omgiver os med i vores hverdag.
 - Får sit navn fra Klaus Rifbjergs digtsamling *Konfrontation* fra 1960.
 - Brud med bekendelsesmodernismen
 - Tager afstand til traditionelle, religiøse genrer og motiver.
 - Fri og fragmenteret form, som er præget af en eksperimenterende tilgang.
 - Der leges med ords betydninger, mærkelige ordsammensætninger og abstrakt billedsprog.
- Kaldes også for 60'er-modernismen eller erkendelses-modernismen
 - Konfrontationmodernismens mest kendte forfattere er Klaus Rifbjerg, Villy Sørensen, Peter Seeberg, Jess Ørnsbo og Benny Andersen.

Konfrontationsmodernismen

- Skrivestilen
 - Nye normer for digterisk sprog: frækt, nyskabende og anarkistisk
 - Digtene søger ikke længere en universel mening → meningen er den konkrete verden
 - Afsøgning af virkelighedens grænser → fri fra traditioner
 - Erkendelse af at verden er tom, splittelse og fremmedgørelse
- Verden bliver tingsliggjort og maskineret
 - Den tanke man skal konfronteres med (konfronteres med samtidens udvikling)
- Bryder ud af klaustrofobiske normer i dk
 - Terminologisk nulrum → giver plads til at fortælle om virkeligheden
- Psykologisk interesseret

Konfrontationsmodernismen

Strømninger samtidig med konfrontationsmodernismen:

- Nyrealisme:
 - Fokus på middelklassens problemer med familieformer, ægteskab og identitet
- Eksistentialisme:
 - I konfrontationsmodernismen finder man inspiration i en ikke-religiøs gren af eksistentialismen.
 - Eksistentialismen interesserer sig især for forholdet mellem mening og meningsløshed og beskriver, hvordan livet i det moderne samfund kan føles tomt og fremmedgørende.
- Absurdisme:
 - Strømningens navn kommer af ordet absurd, som betyder at noget er helt grotesk, urimeligt og meningsløst.
 - dyrker meningsløsheden på en humoristisk og legende måde for på den måde at lære at leve med den.
 - Bag den humoristiske og legende tilgang ligger en alvorlig og dystre erkendelse af livets tomhed.

Klaus Rifbjerg

- Klaus Rifbjerg (1931-2015) er den vigtigste repræsentant for konfrontationsmodernismen.
- Kendt for sin eksperimenterende og humoristiske skrivestil.
- Nedbrydning af barriererne mellem læseren og den moderne virkelighed.
- Læseren får gennem konfrontationen en erkendelse af virkeligheden og kan dermed tage stilling til den.
- Bredt forfatterskab
 - Film-, radio- og tv-manuskripter til diverse lystspil
 - Lyrikken forbliver fortsat den afgørende genre.
- Inspireret af Amerika
 - Den vitale, materialistiske ungdomskultur, de drastiske sociale modsætninger, bilerne, vidderne, jazzen, de moderne vrede forfattere.

De tre strømninger inden for dansk modernisme

3. Fase – Eksempel - litteraturen

- Slutningen af 1960'erne
- En række modernistiske retninger
 - Sætter fokus på en teksts form, f.eks. komposition, sprog og fortælle teknik.
- Sproget ses som et slags byggemateriale
- Strømningerne er konkretisme, systemdigtning og popdigtning.
- Grundlæggende idé
 - Forfatteren er ikke en sproglig håndværker.
- Konkretismen:
 - Fokusset er ikke indholdet, men det sprog teksten er skrevet i.
 - Stilen er legende, nysgerrig og humoristisk.
 - Hans-Jørgen Nielsen og Per Højholt
- Systemdigtning:
 - Litteraturen skrives ud fra et bestemt system.
 - Forfatterne bygger fx et digt op omkring et talsystem eller en helt fast genre.
 - Inger Christensen.
- Popdigtning
 - Inddrager elementer fra populærkulturen
 - Viser at litteratur ikke behøver være højtidelig kunst for overklassen.
 - Inddrager referencer til popmusik, filmstjerner, reklamer og sport
 - Dan Turèll og Jørgen Leth
 - Bruger motiver fra populærkulturen.

Skriveøvelse + Kort opsamling

I skal finde det klammeste sted på skolen

I skal nu sætte sig jer ind i en bestemt ting på dette sted og dens “tanker og følelser”.

I skal beskrive hvordan den genstand “føler” eller opfatter verden.

I skal skrive i stikordsform

Herefter skal I finde sammen i læsegrupper og forklare hvilke overvejelser, I har gjort jer.

Gruppearbejde

Analyse af “Badeanstalten” og “Livet i badeværelset”

Klassen deles i to, den ene gruppe arbejder med “Badeanstalten” og den anden gruppe med “Livet i badeværelset”.

Her skal I have fokus på at få de væsentligste pointer med.

Herefter skal I fremlægge disse analyser for hinanden i matrixgrupper.

Opsummering

Konfrontationsmodernisme:

- Starten af 1960'erne
- Afsøgning af virkelighedens grænser
- Skildrer ofte helt konkrete genstande vi omgiver os med i vores hverdag.
- Tager afstand til traditionelle, religiøse genrer og motiver.
- Hvordan kan I bruge skriveøvelsen til at sige noget om konfrontationsmodernismen?

Klaus Rifbjerg:

- Vigtigste repræsentant for konfrontationsmodernismen.
- Nedbrydning af barriererne mellem læseren og den moderne virkelighed
- Læseren får en erkendelse af virkeligheden og kan dermed tage stilling til den

Spørgsmål til teksterne:

- Hvilke centrale pointer fik I ud af teksterne?
- Hvordan kan man perspektivere dem til konfrontationsmodernismen?